

CZU 050:27

SCURT ISTORIC AL REVISTEI BISERICA BASARABEANĂ

A BRIEF HISTORY OF THE BASARABEAN CHURCH MAGAZINE

Vasile SECRIERU

Abstract: In the article is presented Bessarabian Church magazine, published in 1942 in Balti, Moldova. The content of the magazine is about vary authors, the interesting titles of their articles, but also information about Marshal Ion Antonescu's visit to Bessarabia, especially the one from Balti, on April 11-12, 1942.

Keywords: Bessarabian Church Magazine, Diocese of Hotin, Bessarabia, Balti, Ion Antonescu

„Vederile despre viață ale omului sunt destul de schimbătoare, totuși nu sunt mai schimbătoare decât istoria” – Lucian Blaga.

„A apărut în orașul Bălți, organul Eparhiei Hotinului, în perioada 1942-1944, la Tipografia Eparhială. Vedeă lumina tiparului lunar. Primul număr al acestui periodic apărea în luna aprilie 1942, cu binecuvântarea P.S. Dr. Partenie Ciopron al Armatei, locotenent de episcop al Hotinului. Redacția și Administrația Episcopiei Hotinului – Bălți. Erau tratate diverse teme bisericești, de educație a credincioșilor, aspecte culturale, tipărite o serie de poezii. Articolele publicate erau semnate de către preoți, cântăreți și credincioși”¹.

Îi amintim pe cei mai activi colaboratori ai acestei reviste: „episcopul Partenie Ciopron, ing. I. P. Egorov, pr. H. Vârtosu, pr. Al. Bardieru, pr. B. Chelaru, pr. Antonie Luțcan (poezii), pr. D. Balaur, pr. B. Țurcanu, pr. Sergiu Bjolla, At. Necula-Vrânceanu, cântăreț L. Vulpe, cântăreț Teodor Gherman ș.a.

Publicația mai cuprindea și alte rubrici: *Recenzii, Cronica eparhială, Partea oficială*”².

Este interesant să urmărim *Cuprinsul* primului număr a acestei reviste:

- *Incepem* P.S. - Episcop Partenie Ciopron
- *Pastorală de Sfintele Paști* P.S. - Episcop Partenie Ciopron
- *Pe urmele Mântuitorului răstignit a doua oară* - D. Balaur
- *Războiul sfânt* - Pr. A. Luțcan
- *Înviniuri viclene* - Pr. H. Vârtosu
- *Cine ne v-a prăvăli nouă piatra* - Pr. Al. Bardieru
- *Învierea pe malurile Nistrului* - Pr. B. Țurcanu
- *Mai aproape de popor* - Pr. B. Chelaru

RĂSBOIUL SFÂNT

*Sub cerul mândrei Basarabii,
Dela Hotin și pân' la mare,
Auzi? Ce freamăt, ce cântare?
In joc învălmășit de sabii
Și focul gloanțelor — sinistru —
Din nou suntem stăpâni la Nistru!*

*Sub greu morman de oseminte
Ingenunchiata hidră urlă...
In lung și lat — din vechea turlă —
E glasul clopotelor sfinte;
Acelaș dangăt bate — rar —
Și ard luminile 'n altar.*

*Sub semnul crucii — armă tare —
La biruință merg ostașii!
Și pier ca pleava 'n vânt vrăjmașii!
Cu neciintitele altare,
Neintinat veșmântul slovei —
E liberă țara Moldovei!*

*De prin cătune 'ndepărtate
Și mănăstiri străvechi, orașe,
In ciuda poftei vrăjmașe —
Un suflu nou, din nou strabate;
Și tunuri bat... dușmanii fug —
Avem o țară pân' la Bug...*

Preot ANTON LUȚCAN
Cantacuzeni - Bălți

- *Din problemele necredinței contemporane* - Pr. B. Babenco-Răduleanu
- *Bibliografie* - Pr. D. B.
- *Cronica eparhiei* - Pr. Gr. D.
- *Cronica internă* - Pr. D. B.
- *Cronica externă*³.

Din Rubrica *Cronica internă* aflăm informații interesante despre vizita Mareșalului Ion Antonescu în Basarabia, îndeosebi cea de la Cetatea Albă, Ismail, Chișinău, Orhei, Fălești, Sângerei, Bălți, Hotin, Noua Suliță, din data de 11-12 aprilie 1942.

Aici, la Bălți, șeful statului a fost întâmpinat cu multă căldură și entuziasm de către Episcopul Dr. Partenie Ciopron al Armatei, locțiitor al scaunului eparhiei Hotinului și clerul orașului, fiind întâmpinat la Catedrala din Bălți, unde s-a săvârșit un Te-Deum.

După aceasta, Episcopul Partenie a ținut un discurs. Desprindem doar câteva pasaje cu o încărcătură emoțională deosebită: „Noi, reprezentanții Bisericii strămoșești, ținem să vă comunicăm, respectuos că această Eparhie a Hotinului, cu reședința în orașul Bălți este cea mai mare dintre Eparhiile basarabene, având un număr de peste un milion două sute de mii credincioși, oameni cu frica lui Dumnezeu, cu dragoste

de țară și neam, blânzi și ospitalieri, cu supunere și ascultare față de Stăpânire și cu sentimente religioase mult mai pronunțate ca în celelalte provincii românești”.

Lăpușna, biserica Ciuflea cu cantina pentru săraci, uzina electrică, restaurantul și azilul Consiliului de Patronaj, școalele: eparhială, normală de băieți nr. 1, liceul de fete „Regina Maria”.

În ziua de 10 Aprilie, D. Mareșal Antonescu, cu suita, din care făceau parte și D-I Guvernator al Basarabiei General C. Voiculescu și D-I Secretar General al Guvernământului Colonel P. Hanciu, au plecat la Orhei, vizitând mănăstirea Curchi, apoi primăria, liceul de fete, federala cooperativelor, tribunalul, gimnaziul industrial de băieți din Orhei, iar la ora 6 p. m., a aceleiași zile a plecat din Orhei, oprindu-se în Copăcenii și Sângerei, iar la ora 9 seara asosit

LA BĂLȚI

De dimineață, în ziua de 11 Aprilie, D. Mareșal Antonescu, cu suita, au plecat la Folești, unde a vizitat școalele, spitalul, prețura, dispensarul veterinar, biserica ș.a., iar la ora 12 s’au întors în oraș, vizitând în primul rând Catedrala din Bălți, fiind întâmpinat de P. S. Episcop Dr. Partenie Ciopron al Armatei și Conducător al Eparhiei Hotinului și clerul orașului. Săvârșindu-se Te-Deumul rânduit, P. S. Episcop Partenie a rostit următoarea cuvântare:

Domnule Mareșal,

După bucuria pe care am avut-o cu câteva zile în urmă, când am sărbătorit strălucitul praznic al Învierii Mântuitorului Hristos, Eparhia noastră are astăzi o nouă și deosebită bucurie, când Conducătorul Statului și Comandantul Suprem al Oștirii, reîntorcându-se dela ostașii de pe front, a socotit de bine să se pogoare în mijlocul nostru pentru a ne cerceta nevoile, pentru a se informa la fața locului de realități, pentru a îndruma și încuraja la luptă și munca ce trebuie să o depunem cu toții, în împrejurările excepționale prin care trece țara noastră.

Desigur, toate celelalte probleme și cerinți locale vor fi raportate și înfățișate D-voastre de către șefii autorităților respective.

Noi, reprezentanții Bisericii naționale strămoșești, ținem să vă comunicăm respectuos că această Eparhie a Hotinului, cu reședința în orașul Bălți este cea mai mare dintre Eparhiile basarabene, având un număr de peste un milion două sute de mii credincioși, oameni cu frica lui Dumnezeu, cu dragoste de țară și neam, blânzi și ospitalieri, cu supunere și ascultare față de Stăpânire și cu sentimente religioase mult mai pronunțate ca în celelalte provincii românești.

Referindu-se la misiunea pe care o avea de îndeplinit clerul, în acele circumstanțe dificile, ierarhul afirma: „Clerul Eparhiei, preoți și cântăreți, parte întorși din refugiu, parte rămași sub ocupație sovietică pentru a menține flacăra credinței și a iubirii de neam, se găsesc astăzi toți la posturile lor, formând un front puternic întru îndeplinirea datoriilor de păstori sufletești ai poporului”.

În finalul discursului, Episcopul Partenie arăta: „Bucurându-ne din toată inima pentru cinstea ce ne-ați făcut-o, pogorându-vă în mijlocul nostru, rugăm pe Dumnezeu să vă aibă sub sfânta și puternica Sa ocrotire și să vă ajute să biruiți toate greutățile și piedicile inerente în asemenea împrejurări – de altfel și până acum ați avut destule greutăți și le a-ți învins – și să puteți duce la limanul cel lin corabia țării noastre, pe care mâna dumnezeiască și numai mâna dumnezeiască v-a încredințat-o în aceste vremuri grele. Să trăiți Domnule Mareșal!”⁴.

Tot, din această sursă mai aflăm faptul că Mareșalul Ion Antonescu i-a făcut Episcopului Partenie o donație, în sumă de 1 milion de lei, pentru reparația și pictura Catedralei din orașul Bălți.

În numărul 6, noiembrie 1942, al acestei revistei, găsim și câteva referințe despre publicația *Transnistria Creștină*, care era revista Misiunii Ortodoxe Române în Transnistria. Apărea lunar, din anul 1942, în orașul Tiraspol. Nominalizăm doar câțiva dintre colaboratori: „A. Nica, I. Scriban, Al. Scvoznicov, Th. Rudiev, N. Cisticov, Al. Bogdăneț, B. Chelaru” și alții⁵.

Locașurile sfinte în număr de peste 500, sunt în marea majoritate în bună stare. Dintre bisericile care au suferit stricăciuni în timpul retragerii armatelor sovietice, cele mai multe au fost reparate, sfințite de Noi și redat cultului divin; restul sunt în curs de reparație și cu ajutorul lui Dumnezeu în vara aceasta vor fi complet refăcute, spre mulțumirea desăvârșită a credincioșilor.

Clerul Eparhiei, preoți și cântăreți, parte întorși din refugiu, parte rămași sub ocupația sovietică pentru a menține flacăra credinței și a iubirii de neam, se găsesc astăzi toți la posturile lor, formând un front puternic întru îndeplinirea datoriilor de păstori sufletești ai poporului.

Activitatea misionară de evanghelizare și moralizare în Eparhie este în plină desfășurare și este condusă cu toată grija și atențiunea personal de Episcop și Statul său major, cari se deplasează unde se simte nevoia mai mare în mijlocul poporului, luminându-l și îndrumându-l pe calea cea bună și ajutând astfel preoțimea în misiunea ei apostolică. Avem satisfacția să constatăm că această activitate și-a dat roadele așteptate. Acțiunea de subminare a sectelor religioase este într-o permanentă descreștere. În fiecare lună înregistrăm numeroase reveniri ale celor rătăciți, la adevărata credință, ceea ce însemnează că rătăcirea lor a fost numai o ademenire de moment.

În acțiunea noastră misionară, n'am folosit alte arme, alte mijloace decât cuvântul Evangheliei, știind că numai adevărul sfânt și veșnic este convingător și prinde rădăcini temeinice în inimele credincioșilor. Numai acolo unde am constatat vădită rea credință, am cerut măsuri administrative, pentru că n'am înțeles și nu putem accepta ca sub masca credinței religioase, să se ducă o acțiune subversivă de către propagandiști streini, al cărei rezultat nu poate fi decât desbinarea între frați și slăbirea ființei neamului.

Vom continua și pe viitor acțiunea noastră misionară cu care ne-a investit Dumnezeu prin harul Său, pentru îndrumarea și mântuirea creștinilor ce ne sunt incredințați spre păstorie.

Putem afirma cu toată certitudinea că, revista *Biserica Basarabeană*, care era editată la Bălți, constituie și astăzi o sursă valoroasă de informații pentru istorici și teologi, mai ales, pentru cei pasionați și interesați de activitatea Episcopiei Hotinului-Bălți. Această publicație face parte din patrimoniul cultural al actualei Episcopii de Bălți, succesoarea Episcopiei Hotinului, care se află sub oblăduirea canonică a Patriarhiei Ortodoxe Române.

Note:

1. *Presa Basarabeană de la începuturi și până în anul 1957*. Catalog. Chișinău: Ed. Epigraf, 2002. p. 57.
2. *Biserica Basarabeană*. Bălți, 1942. nr. 6 (noiembrie).
3. *Biserica Basarabeană*. Bălți, 1942. nr. 1 (aprilie), anul I.
4. *Biserica Basarabeană*. Bălți, 1942. nr. 1 (aprilie), anul I., pp. 58-62.
5. *Biserica Basarabeană*, Bălți, 1942, nr. 6 (noiembrie), anul I., p. 372.